

POSTANOWIENIE

13 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

na posiedzeniu niejawnym 13 czerwca 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa B.M. i M.M.
przeciwko Bankowi S.A. w W.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Banku S.A. w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 29 października 2024 r., I ACa 1442/23,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od Banku S.A. w W. na rzecz B.M. i M.M. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia pozwanej do dnia zapłaty.**

[M.O.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 29 października 2024 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie z powództwa B.M. i M.M. przeciwko Bankowi S.A. w W. o ustalenie i zapłatę, na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 31 maja 2022 r., XXVIII C 4318/21, oddalił apelację (pkt I), zasądził od pozwanej na rzecz powodów kwotę 8100 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego wraz z

odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się rozstrzygnięcia o kosztach do dnia zapłaty (pkt II).

Pozwana wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu drugiej instancji, zaskarżając ten wyrok w części szczegółowo wskazanej w skardze kasacyjnej oraz wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonym zakresie i uchylenie poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy Sądowi *a quo* do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy w sposób wskazany w skardze.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała, że wniesiona przez nią skarga ma być oczywiście uzasadniona.

Powodowie złożyli odpowiedź na skargę, w której wnieśli o nieprzyjęcie skargi pozwanej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego w postaci kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej wysokości stawki minimalnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna pozwanej nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, a zarazem kwalifikowanym pismem procesowym o ściśle określonej przez ustawę treści. Sąd Najwyższy, rozpoznając ten nadzwyczajny środek zaskarżenia, nie jest trzecią instancją sądową, lecz działa w interesie publicznym (postanowienie SN z 27 stycznia 2009 r., V CSK 358/08), na rzecz państwa jako dobra wspólnego (postanowienie SN z 11 lutego 2009 r., V CSK 388/08), jakkolwiek oczywiście nie oznacza to braku indywidualnego interesu skarżącego w rozpoznaniu nadzwyczajnego środka zaskarżenia, a w konsekwencji także weryfikacji tego interesu (*gravamen*). Jednak przede wszystkim skarga kasacyjna ma służyć

ochronie prawidłowego wykonywania prawa oraz jego jednolitej wykładni. Interes prywatny uwzględnia zaś tylko na tyle, na ile może się on stać podłożem zaspokojenia interesu ogólnego (zob. aktualne uwagi zawarte w postanowieniu SN z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy przewidziana w art. 398⁹ k.p.c. instytucja tzw. przedsądu, w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej (postanowienie SN z 12 marca 2024 r., I CSK 254/23).

Na etapie przedsądu Sąd Najwyższy ocenia wyłącznie wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz jego uzasadnienie. Wniosek ten stanowi element konstrukcyjny skargi odrębny od podstaw skargi i ich uzasadnienia, które są oceniane dopiero, gdy skarga kasacyjna zostanie przyjęta do rozpoznania.

Dla spełnienia wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie SN z 17 czerwca 2021 r., IV CSK 1/21).

Jako przyczynę kasacyjną mającą uzasadniać przyjęcie skargi do rozpoznania skarżąca wskazała oczywistą zasadność skargi.

Na tle tej przesłanki w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że chodzi o szczególne, kwalifikowane, wręcz rażące wypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji, bez wnikliwego wgłębiania się w merytoryczną analizę trafności orzeczenia (postanowienia SN: z 10 stycznia 2003 r. V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z 7 października 2010 r., I CSK 189/10; z 28 lipca 2011 r., I CSK 77/11), o wyraźny i istotny błąd z zakresu prawa procesowego lub materialnego, który może mieć wpływ na wynik sprawy (postanowienie SN z 26 kwietnia 2012 r., II CSK 640/11).

Strona skarżąca upatruje oczywistej zasadności skargi w niezastosowaniu przez Sąd odwoławczy art. 499 zd. 2 w zw. z art. 498 k.c.

Pozwana nie przedstawiła jednak argumentów świadczących o tym, że w sprawie wystąpiła przyczyna kasacyjna określona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W szczególności należy podkreślić, że skarżąca pomija, że w przywołanym przez siebie wyroku SN z 3 kwietnia 2014 r., V CSK 242/13, Sąd Najwyższy stwierdził, że retroaktywny skutek potrącenia nie dotyczy tych odsetek od obu umorzonych wierzytelności należnych do chwili powstania stanu potrącalności.

Ponadto, Sąd Najwyższy w wyroku z 27 listopada 2003 r., III CK 152/02, wskazał, że art. 499 zd. 2 k.c. nie tworzy przesłanki dopuszczalności potrącenia ustawowego, natomiast reguluje jedynie zagadnienie skutków prawnych potrącenia w aspekcie czasowym. Oznacza to, że złożone skutecznie oświadczenie o potrąceniu wywiera skutki prawne (określone w art. 498 § 2 k.c.) od chwili, kiedy potrącenie stało się w ogóle możliwe, a więc od daty, w której istniał tzw. stan potrącalności obu wierzytelności. Z powyższych stanowisk prezentowanych w orzecznictwie Sądu Najwyższego wynika, że jeżeli wierzytelność aktywna stała się wymagalna wcześniej niż wierzytelność pasywna, to retroaktywny skutek potrącenia nie obejmuje odsetek powstałych w okresie od dnia wymagalności wierzytelności aktywnej, od której naliczane są odsetki, do dnia powstania wymagalności wierzytelności pasywnej.

Warto ponadto zauważyć, że również analiza orzecznictwa sądów powszechnych prowadzi do wniosku, że rozstrzygnięcie problemu prawnego wskazanego przez skarżącego nie jest tak oczywiste, jak przedstawia to pozwana w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania.

Tytułem przykładu można przywołać wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 21 czerwca 2024 r., I ACa 425/23, w którym wskazano, że jeżeli strona w pierwszej kolejności przedstawia do potrącenia należność odsetkową – pomimo tego, że należność główna była wymagalna wcześniej, to wierzytelność odsetkowa ulega umorzeniu wskutek potrącenia jej przed wierzytelnością główną, zatem następcze potrącenie wierzytelności głównej nie może wywołać mocy wstecznej potrącenia z art. 499 k.c. co do potrąconych uprzednio odsetek.

Mając na uwadze powyższe nie sposób uznać, aby wniesiona przez skarżącą skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, § 1¹ i 3 w zw. z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r., poz. 1964). Sąd Najwyższy nie znalazł jednocześnie podstaw do zasądzenia od pozwanej na rzecz powodów kosztów zastępstwa procesowego w wysokości podwójnej stawki minimalnej.

SSN Kamil Zaradkiewicz

[M.O.]

[a.ł.]